

«ΠΡΑΣΙΝΟ» ΦΩΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΣ

Στο Γεντί Κουλέ η 3η Μπιενάλε Θεσσαλονίκης

Το «πράσινο φως» για την παραχώρηση χρήσης του Φρουρίου του Επταπυργίου και του μνημείου Μπέη Χαμάμ (Λουτρά Παράδεισος) στο Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, προκειμένου να φιλοξενηθούν εκθέσεις στο πλαίσιο της 3ης Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης, έδωσε το Κεντρικό Αρχαιολογικό Μουσείο (ΚΑΣ), κατά την πρόσφατη συνεδρίασή του.

Το Φρούριο του Επταπυργίου, γνωστό κυρίως με την οθωμανική ονομασία του Γεντί Κουλέ, βρίσκεται εντός της Ακρόπολης, στο βορειοανατολικό άκρο των τειχών της Θεσσαλονίκης. Αποτελείται από πύργους και μεσοπύργια διαστήματα, που χρονολογούνται από παλαιοχριστιανικούς και βυζαντινούς χρόνους, καθώς και από νεότερα κτίσματα, τις φυλακές, που κτίστηκαν στο τέλος του 19ου αιώνα μέσα και έξω από το φρούριο. Οι χώροι που θα δοθούν για τις εκθέσεις είναι ο τριγωνικός πύργος -ο οποίος αποκαταστάθηκε πρόσφατα- κάποιιοι αύλειοι χώροι, το κεντρικό φυλάκιο, καθώς και τα κελιά της απομόνωσης, τα οποία παραχωρούνται για πρώτη φορά και παρά τις αντιρρήσεις της αρμόδιας Εφορείας, που επικαλέστηκε λόγους ασφαλείας και προστασίας, κυρίως λόγω ημίφωτος και συνωπισμού. Θέμα που θα λυθεί με την ελεγχόμενη προσέλευση και με την παρουσία φυλάκων, ενώ τα μέλη δεν θεωρήσαν ότι υπάρχουν λόγοι «προστασίας μνήμης», αντίθετα, αναφέρθηκε ότι

οι εικαστικές παρεμβάσεις είναι καλή ευκαιρία για να αμβλυνθεί η βεβαρημένη αρνητική ενέργεια, που κυριαρχεί στα σκοτεινά έως πρότινος κελιά. Τα Λουτρά Παράδεισος ή Μπέη Χαμάμ είναι τα πρώτα και μεγαλύτερα οθωμανικά λουτρά στην Ελλάδα. Χτίστηκαν το 1444 από τον σουλτάνο Μουράτ Β', γνωστός και ως Μπέης, ο οποίος έδωσε και την ονομασία στο χαμάμ. Τα λουτρά περιελάμβαναν αντρικό και γυναικείο τμήμα, με εντυπωσιακούς θόλους και πλούσια ζωγραφική διακόσμηση. Ως χαμάμ λειτουργούσε έως το 1968, ενώ από το 1972 περιήλθε στην Αρχαιολογική Υπηρεσία. Έκτοτε αποκαταστάθηκε, ωστόσο λειτουργεί περιοδικά, λόγω έλλειψης προσωπικού. Ως προς τη χρήση του στο πλαίσιο της 3ης Μπιενάλε δεν υπήρξε καμία αντίρρηση από τα μέλη του Συμβουλίου. Σημειώνεται ότι με έμφαση στην περιοχή της Μεσογείου και με πολλαπλές δράσεις ξεκινά από 1η Σεπτεμβρίου η 3η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης, που θα διαρκέσει έως τις 18 Δεκεμβρίου στη Θεσσαλονίκη. Με τον πρωτότυπο τίτλο «Παλιές Διασταυρώσεις - Make it new», που ταιριάζει γάντι στο πρόγραμμα του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού «Θεσσαλονίκη Σταυροδρόμι Πολιτισμών», η διοργάνωση υπόσχεται κάτι διαφορετικό για φέτος.

Οι καινοτομίες δεν αφορούν μόνο τον χώρο ενδιαφέροντος και τον χρόνο διεξαγωγής, αλλά και τους φορείς που συμμετέ-

χουν στη διοργάνωση. Πρόκειται για τα γνωστά -πλέον- μέλη της «Κίνησης 5 Μουσείων Θεσσαλονίκης» (5Μ), δηλαδή το Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, το Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών του ΑΠΘ, το Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης και το Κρατικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, που ηγείται και της ομάδας.

Το πρόγραμμα αποτελείται από κεντρικές και παράλληλες δράσεις, εκθέσεις από τα μουσεία της «Κίνησης των 5Μ», το Διεθνές Εργαστήριο Νέων Καλλιτεχνών "Domino", το Φεστιβάλ Performance, καθώς και ένα συμπόσιο. Με τον πρωτότυπο τίτλο «Ο γκρεμός και το ρέμα», στο κεντρικό πρόγραμμα συμμετέχουν περισσότεροι από 50 καλλιτέχνες με έργα που θα φιλοξενηθούν στα πέντε μουσεία των διοργανωτών, καθώς και σε ιστορικά κτίρια, όπως το Φρούριο του Επταπυργίου και το μνημείο Μπέη Χαμάμ (Λουτρά Παράδεισος).

Παράλληλα με την 3η Μπιενάλε και στο πλαίσιο του προγράμματος «Θεσσαλονίκη Σταυροδρόμι Πολιτισμών», θα πραγματοποιηθεί η έκθεση «Οι Εβραίοι στη Θεσσαλονίκη. Ανεξίτηλα σημάδια στον χρόνο», που θα παρουσιαστεί στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης από τις 18 Σεπτεμβρίου 2011 έως τις 3 Σεπτεμβρίου 2012. Η έκθεση σκοπεύει να αναδείξει πτυχές της μεγαλύτερης εβραϊκής κοινότητας στην Ελλάδα από την αρχαιότητα έως σήμερα, με οδηγούς τα

άλλοτε απτά και άλλοτε λανθάνοντα «ανεξίτηλα σημάδια» της πολύχρονης εβραϊκής παρουσίας στην πόλη.

Οι τέσσερις εκθεσιακές ενότητες αναφέρονται στο Εβραϊκό Νεκροταφείο, το οποίο βρισκόταν στον χώρο που σήμερα καταλαμβάνει το ΑΠΘ, στη μεγάλη πυρκαγιά του 1917 που κατέστρεψε το μεγαλύτερο μέρος της κεντρικής εβραϊκής συνοικίας, στην Αρχαία Αγορά της Θεσσαλονίκης, όπου και η εβραϊκή συνοικία Ρόγκος (Rogos), στην περιοχή της Ανατολικής Θεσσαλονίκης, όπου βρίσκονται τα εμβληματικά κτίρια - επαύλεις, στη συνοικία των φτωχών Εβραίων (συνοικισμός Χίρς), κοντά στον παλιό σιδηροδρομικό σταθμό, φυσικά και στο Ολοκαύτωμα.

Τα αντικείμενα, το πλούσιο εποπτικό και οπτικοακουστικό υλικό με ανέκδοτα κείμενα, φωτογραφίες, χάρτες, αφηγήσεις και ηχητικά ντοκουμέντα, προέρχονται από το Εβραϊκό Μουσείο Θεσσαλονίκης, το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, την 9η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων κ.α. Το ΚΑΣ, εξάλλου, γνωμοδότησε υπέρ του προσωρινού δανεισμού 27 αντικειμένων, αρμοδιότητας 9ης ΕΒΑ και Μουσείου Βυζαντινού Πολιτισμού στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, καθώς και τη συγκρότηση τριμελούς εκτιμητικής επιτροπής για τον καθορισμό της οικονομικής αξίας τους.